

Retningslinjer for servering-, tobakk- og alkoholhåndtering

Bevilgningsperioden 2024 - 2028

Sammen for et varmt
og livskraftig Tromsø

**Retningslinjer for servering-, tobakk- og alkoholhåndtering
i bevillingsperioden 01.10.2024-20.09.2028
Alkoholpolitisk handlingsplan**

Innhold

Bakgrunn og forankring.....	3
1. Hovedmål: Tromsø kommune skal ha et attraktivt, inkluderende og trygt by- og uteliv.....	4
1.1 Delmål: En kommune med trygg og ansvarlig alkoholhåndtering	4
1.1.1 Tiltak: Veiledning og dialog med næringen	5
1.1.2 Tiltak: Samarbeide tett med politiet	5
1.1.3 Tiltak: Pålegg om vakthold.....	5
1.1.4 Tiltak: Måltrettede kontroller.....	5
1.1.5 Tiltak: Tildele prikker ved regelbrudd.....	5
1.2 Delmål: En bransje med kompetanse	6
1.2.1 Tiltak: Ansvarlig vertskapskurs.....	6
1.2.2 Tiltak: Krav til vandel.....	6
1.2.3 Tiltak: Bidra til å styrke bevillingshavers internkontroll.....	6
1.2.4 Tiltak: Gi bevilling til ordinære serverings- og skjenkesteder	6
1.2.5 Tiltak: Gi skjenkebevilling for en enkelt anledning	7
1.2.6 Tiltak: Sikre alkoholfrie arenaer i offentlige rom.....	7
1.2.7 Tiltak: Føringer for salgsbevilling, nettsalg og levering, og ubetjente løsninger	7
1.2.8 Tiltak: Oppfordre til universell utforming av steder med bevilling	8
2. Vilkår for bevillinger i Tromsø kommune	8
3. Alminnelige bestemmelser	8
3.1 Definisjon av salg, skjenking og engrossalg	8
3.2 Bevillingsplikt	8
3.3 Bevillingshaver	9
3.4 Serverings-, salgs- og skjenkelokale.....	9
3.5 Aldersgrense.....	9
3.6 Bevillingsperiode	9
3.7 Bevilling for salg og skjenking	9
3.8 Kommunal skjønnsutøvelse	9
3.9 Krav til vandel.....	10
3.10 Styrer og stedfortreder.....	10
3.11 Kontroll og prikkbelastninger	10
3.12 Inndragning av skjenkebevilling	10
4. Serveringsbevillinger.....	11
4.1 Krav til serveringsbevilling	11
4.2 Matvogn	11
4.3 Uteservering se kapittel 7.....	11
4.4 Daglig leder og etablererprøve	11
5. Salgsbevillinger for alkoholholdig drikk opp til 4,7 vol %	11
5.1 Tildeling av bevilling	11
5.2 Salgstidens slutt.....	11
5.3 Utlevering av alkohol i selvbetjente løsninger	12
5.4 Forbud mot slag av alkohol i ubetjente butikker.....	12
5.5 Nettsalg	12
5.6 Styrer og stedfortreder.....	12
6. Skjenkebevillinger	12
6.1 Tildeling av skjenkebevilling	12
6.2 Alkoholfrie soner	13
6.3 Blandingskonsept	13
6.4 Under 18 års arrangement	13
6.5 Hotellresepsjon og minibarer på hotellrom	13

6.6 Skjenkebevilling i selskapslokaler	14
6.7 Skjenkebevilling til serveringssteder som ligger i kjøpesenter	14
6.8 Skjenkebevilling til båter/skip	14
6.9 Kommunale institusjoner	14
6.10 Styrer og stedfortreder	14
6.11 Ambulerende bevilling og enkelt anledning	14
6.12 Utvidelse av ordinær skjenkebevilling for en enkelt anledning	15
6.13 Utendørsfestivaler	15
7. Tillatelse til uteservering gjelder for serverings- og skjenkesteder	16
7.1 Bruk av uteservering	16
7.2 Fremkommelighet og uteservering	16
7.3 Areal	16
7.4 Før uteservering kan åpne	16
8. Ansvarlig alkoholhåndtering	16
9. Tobakksbevillinger	17
9.1 Registrerings plikt	17
9.2 Utlevering av tobakk i selvbetjente løsninger	17
10. Kontroll med salgs- og skjenkesteder samt steder som selger tobakk	17
10.1 Kontroll med salgssteder	17
10.2 Kontroll med skjenkesteder	17
10.3 Internkontrollpermen	17
10.4 Kontroll med tobakksbevilling	18
11. Prikkbelastning håndheves etter Alkoholforskriften	18
11.1 Kontroll av åpent arrangement/ lukket selskap	18
12. Inndragning av bevilling	19
13. Bevillingsperioden	19
14. Forskrift om salgs-, skjenke og åpningstider Tromsø kommune	19
§ 1. Salgstid for alkoholholdig drikk (gruppe 1)	19
§ 2. Skjenketid for alkoholholdig drikk	19
§ 3. Åpningstider	20
§ 4. Åpningstider under festivaler med deltakerantall over 10.000	20
§ 5. Ikrafttredelse	20
15. Ikrafttredelse	20
16. Litteraturliste	20

Bakgrunn og forankring

Tromsø kommune sin alkoholpolitikk skal i bevillingsperioden bygge på alkohollovens formål om å begrense skader forårsaket av alkoholbruk. Tromsø skal være en attraktiv by for innbyggere, tilreisende, kultur – og næringsliv. Samtidig skal alkoholpolitikken først og fremst ivareta innbyggernes behov for trygghet og trivsel.

Tromsøs mangfoldige restaurant- og uteliv er en viktig bransje. Næringen skaper mange arbeidsplasser, gir store inntekter og legger til rette for gode og varierte kulturopplevelser for innbyggere og tilreisende.

Alkoholloven¹ setter rammene for hvordan alkoholpolitikken skal forvaltes. Kommunene har etter § 1-7d plikt til å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan, men innenfor lovens rammer er kommunene tillagt betydelig ansvar og stor frihet til å utforme egen alkoholpolitikk.

¹ Alkoholloven (2005)

Tromsø kommunestyre vedtok i juni 2020 overordnede føringer for kommunen fram mot 2032. I Kommuneplanens samfunnsdel, kalt «Tromsø vil»², omtales både sosial - og økonomisk bærekraft. Ett av delmålene er: «Tromsø vil ha aktive innbyggere som har mulighet til å ivareta egen helse, trivsel og livskvalitet gjennom hele livet» (delmål 1.1.). Det innebærer bl.a. at kommunen skal ha et helsefremmende perspektiv og en tverrsektoriell innsats for å styrke folkehelsen. Samtidig ønsker kommunen å videreutvikle et mangfoldig og konkurransedyktig næringsliv (delmål 3.1). Disse målene må balanseres i forhold til hverandre.

I Folkehelseoversikt 2023³, som ble lagt frem for kommunestyret i juni 2023, beskrives utfordringer innen helserelatert atferd og deriblant bruk av alkohol og andre rusmidler. (Kapittel 6.3) Det er et godt kunnskapsgrunnlag i det alkoholpolitiske arbeidet, siden det både omtaler konsum, ungdoms forhold til alkohol og peker på helsemessige konsekvenser.

Den alkoholpolitiske handlingsplanens hensikt er å bidra til en forsvarlig alkoholpolitikk som både ivaretar hensynet til alkohollovens formål, folkehelse og legger til rette for en bærekraftig restaurant-, utelivs- og dagligvarenæring. Dette vil bidra til et attraktivt og mangfoldig uteliv med forutsigbare og næringsvennlige rammebetingelser, samtidig som hensynet til forsvarlig alkoholumsetning, kontroll, folkehelse og alkoholfrie arenaer ivaretas.

Utelivet er viktig for Tromsø kommune, og har mange positive effekter. Alkohol er likevel ikke en ordinær vare, og har et stort skadepotensial. Dette gjenspeiles i gjeldende regelverk og i nasjonale og internasjonale mål om å redusere skadelig alkoholbruk.

1. Hovedmål: Tromsø kommune skal ha et attraktivt, inkluderende og trygt by- og uteliv

Folkehelseperspektivet i alkoholloven gir føringer om at det er viktig for Tromsø kommune at salg og servering av alkohol skal foregå i trygge rammer; både for de som kjøper, selger og serveres alkohol.

Tromsø kommune har et attraktivt og mangfoldig restaurant- og uteliv som er en berikelse for byen, og til glede for beboere og tilreisende. Næringsutvikling, byutvikling, kulturtilbudet, sysselsetting og verdiskapingen i restaurant- og utelivet er verdifullt for byen. Handlingsplanen skal bidra til å opprettholde attraktiviteten for brukerne og driverne.

Enkelte bestemmelser i alkoholloven har andre formål enn de rent alkoholpolitiske, herunder å hindre diskriminering på utesteder. Dette gjenspeiles i kommunes alkoholpolitikk ved at et av målene er at Tromsø skal ha et uteliv for alle, uten diskriminering og trakassering.

Tromsø kommune gir ikke skjenkebevilling til steder som har stripping, toppløs-servering og lignende som del av underholdningstilbudet/driftskonsept. Tromsø kommune finner at et slikt konsept ikke er forenelig med den profil og det omdømme Tromsø kommune ønsker å profilere seg med. Et slikt konsept vil heller ikke være forenelig med den likestillingsprofil Tromsø kommune ønsker å forbindes med og anses også uheldig når det gjelder barn og unges opplevelser av bylivet.

1.1 Delmål: En kommune med trygg og ansvarlig alkoholphåndtering

Alkoholphåndtering kan by på utfordringer for aktørene i næringen, gjester og kommunens øvrige befolkning. Alkohol kan forårsake individuelle og samfunnsmessige skader, i alkohollovens §1 defineres hovedformålet som følgende: «å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære»

Skjenking av alkohol til gjester som er åpenbart påvirket av rusmidler er et fokusområde under kontrollene som kommunen gjennomfører.

Tromsø kommunen har et stekt fokus på å forhindre salg og skjenking av alkohol til mindreårige, da alkoholens skadepotensiale er enda større for denne gruppen

² Tromsø vil – kommuneplanens samfunnsdel (2020-2032)

³ Folkehelseoversikt Tromsø kommune

Illegale rusmidler er en del av utelivet som gir utfordringer både for skjenkestedene selv, gjester og offentlige instanser. Det å arbeide konkret mot illegale rusmidler vil kunne bidra til å gjøre utelivet tryggere.

1.1.1 Tiltak: Veiledning og dialog med næringen

Tromsø kommune skal for å sikre ansvarlig alkoholhåndtering tilby veiledning og dialog i alle deler av forvaltningen av alkoholloven.

Veiledning og dialog i søknads- og oppstartsprosessen er særdeles viktig for å sikre at bevillingssøker har de nødvendige forutsetningene for å forhindre overtredelser av gjeldende regelverk. Det skal blant annet være fokus på å gi ekstra informasjon til bevillingshavere om lover og regler som kan få store konsekvenser dersom de ikke overholdes.

I tillegg til ordinære skjenkekontroller, skal det gjennomføres egne internkontroller, med fokus på stedets internkontrollperm med de krav det er til denne. Internkontrollen skal vise hvordan bevillingshaver driver opplæring av ansatte og hvilke rutiner og prosedyrer de har for å etterleve kravene i alkoholloven og bevillingsvedtaket. Denne metoden vektlegger veiledning, dialog og samarbeid med næringen. Et uttalt mål er at kommunen og utlivsaktørene samarbeider og kommer frem til tiltak som kan øke forståelsen og overholdelsen av regelverket.

Det tilbys og veiledninger i forkant av eksempelvis store arrangementer, festivaler, julebordsesongen og studieoppstart. Veiledningene omhandler blant annet regler for skjenking av alkohol og forebyggende tiltak mot overskjenking.

1.1.2 Tiltak: Samarbeide tett med politiet

Erfaringer tilsier at det er viktig med et velfungerende samarbeid med politiet. Politiets tilstedeværelse har en svært god forebyggende effekt. I tillegg er ofte politiet riktig forvaltningsinstans for en del av utfordringene som kan oppstå i tilknytning til utelivet. Kommunen skal på sin side følge opp relevante forhold som politiet opplyser om, og være en aktiv bidragsyter til et godt samarbeid mellom politiet og bransjen.

1.1.3 Tiltak: Pålegg om vakthold

Politiet har hjemmel i serveringsloven anledning til å gi pålegg om vakthold ved serveringssteder. Hvorvidt pålegg gis avgjøres etter en konkret helhetsvurdering. I vurderingen av om det skal pålegges vakthold sees det til blant annet følgende kriterier: stedets beliggenhet, åpningstid, konsept og lokale, risiko for voldsutøvelse og ordensforstyrrelse, samt annen kriminalitet i tilknytning til serveringsstedet. I tillegg vil kontrollmyndigheten og politiets egne erfaringer med stedet vektlegges. Disse kriteriene er de generelle rammene gitt av Politidirektoratet, i Troms politidistrikt er det praksis at de fleste serveringsstedene med beliggenhet i Tromsø sentrum får pålegg om vakthold.

1.1.4 Tiltak: Målrettede kontroller

Tromsø kommune skal ha målrettet kontrolloppfølging med tobakk-, salgs- og skjenkebevillinger. Dette være seg basert på eksempelvis salgs- og skjenkestedets driftshistorikk, aldersgrense og beliggenhet. Det er et sentralt element i kommunens kontrollvirksomhet å øke næringens bevissthet rundt skjenking og salg av alkohol til mindreårige og åpenbart påvirkede personer.

Kontrolltiltak skal være et sentralt virkemiddel for å sikre at salg og skjenking av bevillingspliktig alkohol, samt salg av tobakksvarer, skjer i samsvar med gjeldende lov- og regelverk. De skal i tillegg bidra til ryddige bransjeforhold.

1.1.5 Tiltak: Tildele prikker ved regelbrudd

Tromsø kommune skal tildele prikker ved brudd på alkoholforskriften og alkoholloven. Selv om kommunens primære mål er at samarbeid med næringen skal gjøre utelivet trygt, er kommunen også satt til å forvalte et nasjonalt prikketildelingssystem.⁴ Dette innebærer at tildeling av 12 prikker i løpet av

⁴ Alkoholforskriften (2005)

en periode på to år fører til en standardreaksjon på minimum en ukes inndragning av salgs- eller skjenkebevillingen.

Alkoholregelverket er bygget på et objektivt ansvar for bevillingshaver, som innebærer at dokumenterte avvik får konsekvenser i form av prikktildeling. Det er kommunen som er satt til å følge opp både samarbeidslinjen og sanksjoner i tilfeller der det dokumenteres brudd på regelverket.

For å sikre legitimiteten er det viktig at brudd på alkohollovens bestemmelser skal sanksjoneres raskt og effektivt, og at kommunen har en forutsigbar praksis. Likebehandling er et viktig prinsipp her.

1.2 Delmål: En bransje med kompetanse

Kompetent arbeidskraft er en nøkkel til forsvarlig drift. Mange av utelivsansatte har utelivet som sin første kontakt med arbeidslivet og har få eller ingen formelle kvalifikasjoner. Det er bevillingshaver ansvar for at de ansatte har tilstrekkelig opplæring, kunnskap og kompetanse. Kommunen skal bidra for å heve kompetansenivået i næringen for å sikre regelverksoverholdelse, slik at man kan unngå tildeling av prikker og forebygge negative konsekvenser.

Tromsø kommune skal ha en seriøs salgs- og skjenkenæring, og bekjempe økonomisk kriminalitet i utelivet. Som et ledd i dette stilles det krav om at lover og bestemmelser om økonomi og allmenngjort minstelønn blir fulgt. Bevillingshaver skal kunne dokumentere at lover og regler følges, både når serverings-, salgs- og skjenkebevilling blir innvilget og underveis i bevillingsperioden. Ved brudd på regelverket vil kommunen kunne vurdere om bevillingshaver er egnet til å inneha/få bevilling.

1.2.1 Tiltak: Ansvarlig vertskapskurs

For å øke kompetansen hos ansatte i skjenkebransjen tilbyr Tromsø kommune kurs i ansvarlig vertskap. Kursene gir kunnskap om blant annet alkoholloven og alkoholhåndtering, konflikthåndtering og generelt innhold om bransjenormer. Kursene skal også ha fokus på overholdelse av arbeidslivets regler.

Tromsø kommune et uttalt ønske om at alle ansatte som arbeider med alkohol skal gjennomføre ansvarlig vertskapskurs. Kursene kan tas i regi av Tromsø kommunen eller digitalt hos Helsedirektoratet. Styrer og stedfortreder skal gjennomføre kurset i regi av Tromsø kommune.

1.2.2 Tiltak: Krav tilandel

Bevillingshaver og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må ha utvist uklanderligandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, samt skatte- og avgifts- og regnskapslovgivningen.

Person som eier en vesentlig del av virksomheten eller av et selskap som driver virksomheten, som oppbeholder en vesentlig del av dens avkastning eller som i kraft av sin stilling som leder har vesentlig innflytelse på den, vil alltid anses å ha vesentlig innflytelse på virksomheten

1.2.3 Tiltak: Bidra til å styrke bevillingshavers internkontroll

Tromsø kommune har fokus på at alle salgs- og skjenkesteder skal ha et godt internkontrollsystem. Et godt internkontrollsystem går ut på å organisere den daglige driften av stedet slik at regelverk overholdes. Bevillingshaverne må videre ha et system for hvordan eventuelle avvik skal rettes og følges opp for å unngå gjentakelse. Kommunen skal gjennom veiledning under skjenkekontroller og i sin øvrige dialog med bevillingshaverne bidra til økt kunnskap om og forståelse av viktigheten av god internkontroll.

1.2.4 Tiltak: Gi bevilling til ordinære serverings- og skjenkesteder

Tromsø kommune skal gi alminnelig skjenkebevilling til ordinære serverings- og skjenkesteder, dersom vilkårene for å få innvilget bevilling er oppfylt.

Ordinære serverings- og skjenkesteder ansees i denne forbindelse å inkludere steder som har servering og skjenking som sin hovedvirksomhet, og i tillegg tilbyr ulike aktiviteter eller kulturtilbud.

Skjenkebevilling kan gis til konsepter som har en naturlig sammenheng med bruk av alkohol, som for eksempel serveringssteder, utesteder og kulturarrangementer

Virksomheter som primært yter et kulturtilbud, hvor stedets og kulturtilbudets karakter er slik at disse naturlig kan kombineres med skjenking av alkoholholdig drikke, kan etter en konkret helhetsvurdering tildeles skjenkebevilling.

Dette innebærer at virksomheter som primært er i en annen bransje enn serveringsnæringen som hovedregel ikke vil regnes som ordinære serverings- og skjenkesteder, og følgelig ikke gis skjenkebevilling.

Det vil det heller ikke innvilges salgs- eller skjenkebevilling til gatekjøkken, foodtrucks, mobile salgsvogner mv.

Ved vurdering om bevilling bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på antallet skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe og trafikk- og ordensmessige forhold, nærings- og kulturpolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig.

Servering- og skjenkebevillingen gjelder for det driftskonsept som er oppgitt i søknaden og som er godkjent. Ved endring av konsept må man så snart som mulig varsle kommunen.

1.2.5 Tiltak: Gi skjenkebevilling for en enkelt anledning

Det kan gis skjenkebevilling for en enkelt anledning til et åpent arrangement etter alkoholloven § 1-6 andre ledd eller et lukket arrangement etter alkoholloven § 4-5. Det kan gis skjenkebevilling for et lukket arrangement i alle typer lokaler og områder, men da må disse arrangementene oppfylle kravene til et «sluttet selskap».

Med et «sluttet selskap» menes at det er samlet en bestemt krets med mennesker i forbindelse med et bestemt formål i et bestemt lokale, for eksempel et bryllup, konfirmasjon, jubileum osv. Deltakerne i selskapet må med andre ord ha en eller annen tilknytning til de som inviterer til selskapet.

Det gis skjenkebevilling til åpne arrangementer i kommunen, så lenge de er i tråd med føringene i denne planen.

Det kan også gis skjenkebevilling for et enkelt åpent arrangement i lokaler som ikke er rene serverings- og skjenkesteder når arrangementet er en del av et større, overordnet arrangement, det ikke er et rent salgsarrangement, det er sammenheng mellom arrangementets art og skjenkingen, og virksomheten eller arrangementet ikke retter seg mot barn og unge. Eksempler på slike lokaler er butikker og showrooms.

1.2.6. Tiltak: Sikre alkoholfrie arenaer i offentlige rom

Tromsø kommune har alkoholfrie soner hvor det i utgangspunktet ikke blir gitt tillatelser til skjenking av alkohol.

Alkoholfrie soner etableres i alle store byrom og parker, for eksempel Stortorget, Strandtorget, Telegrafbukta, Kongeparken osv., og i publikumsarealer som er åpne for allmennheten på idrettsarenaer. Unntatt fra denne regel er tillatelse til skjenking av alkohol i forbindelse med større kulturarrangement og by omfattende folkefester.

Det kan søkes om skjenkebevilling (gr. 1 og 2) for et avgrenset område under store fotballarrangement (ikke tribune). Dette gjelder de to øverste nivå i norsk liga og internasjonale kamper.

1.2.7 Tiltak: Føringer for salgsbevilling, nettsalg og levering, og ubetjente løsninger

Det innvilges salgsbevilling for nettsalg og levering så fremt utsalgsstedet er dagligvarebutikk, serveringssted, delikatesseforretning, spesialforretning, øl/mineralutsalg eller importørutsalg. Forutsatt at alkoholovens krav til salgsbevillinger er ivarettet.

Forbudet mot salg og utlevering av alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket kan ikke ivaretas ved at det alene benyttes ubemannede tekniske løsninger i betalingssituasjonen der gjennomføring av salget skjer. Forbudet innebærer med andre ord at bevillingshaver eller dens

ansatte må foreta en konkret vurdering av hvorvidt kunden det selges alkohol til er åpenbart påvirket av rusmidler, og om personen er over 18 år.

Tromsø kommune gir ikke salgsbevilling til ubetjente butikker. Forbudet mot salg og utlevering av alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket kan ikke ivaretas ved at det alene benyttes ubemannede tekniske løsninger i betalingssituasjonen der gjennomføring av salget skjer.

1.2.8 Tiltak: Oppfordre til universell utforming av steder med bevilling

Tromsø kommune ønsker at byens skjenkesteder og arrangementer skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av funksjonsevne. Kommunen vil oppfordre alle som søker om bevilling til å sikre at gjeldende krav til universell utforming er oppfylt. Det er viktig at alle detaljer ved et lokale er riktig utformet slik at alle kan delta på lik linje i byens restaurant- og uteliv.

2. Vilkår for bevillinger i Tromsø kommune

En søknad regnes som mottatt når alle vedlegg som skal følge søknaden er mottatt av kommunen. Se Tromsø kommune sin hjemmeside for søknadsskjema og liste over hvilke vedlegg som skal følge med de ulike søknadene.

Tildeling av bevilling for salg og skjenking av alkoholholdig drikk gjelder frem til 30.09.2028, dersom ikke annet er fastsatt i enkeltvedtak, eller bevillingen av andre grunner er falt bort.

Serveringsbevilling skal ligge til grunn for all servering av mat der forholdene ligger til rette for fortæring på steder. I Tromsø kommune skal alle matvognere ha serveringsbevilling.

Serverings-, salgs- og skjenkebevillinger skal utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevilningsvedtaket, i serverings- og alkoholoven og i bestemmelser gitt i medhold av disse til enhver tid er oppfylt.

Tidligere bevilningshavers praktisering av bevilling kan få betydning ved avgjørelsen av søknad om salgs- eller skjenkebevilling.

Tobakksbevillinger skal utøves på en slik måte at de vilkår og bestemmelser som er nevnt i forskrift om registrering av og tilsyn med salg av tobakksvarer mv. samt Lov om vern mot til enhver tid er oppfylt.

Inndragning av salgs- og skjenkebevillinger kan skje i samsvar med alkoholoven.

Inndragning/ stengning av serveringsted kan skje i samsvar med serveringsloven.

3. Alminnelige bestemmelser

3.1 Definisjon av salg, skjenking og engrossalg

Med salg forstås overdragelse av alkoholholdig drikk til forbruker mot vederlag for drikking utenfor salgsstedet.

Med skjenking forstås salg for drikking på stedet. Som skjenking regnes det også når bevilningshaver vet om at det drikkes i deler av hans hus som han har rådighet over, eller på andre steder i hans besittelse, eller på husets nærmeste tilliggelser.

Med engrossalg forstås overdragelse av alkoholholdig drikk mot vederlag som ikke omfattes av første og annet ledd i alkoholovens § 1-4.

3.2 Bevillingsplikt

Salg, skjenking og tilvirkning av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av bevilling etter serverings- og alkoholoven, og betingelser satt av Tromsø kommune.

Tobakksalg kan bare skje på grunnlag av registrering i tobakksalgregisteret hos Helsedirektoratet.

3.3 Bevillingshaver

Bevilling fra Tromsø kommune gis til den for hvis regning virksomheten drives.

3.4 Serverings-, salgs- og skjenkelokale

Bevillingen gjelder for et bestemt lokale og for en bestemt type virksomhet.

Det gis ikke bevilling til salg og skjenking i samme lokale.

3.5 Aldersgrense

Salg, skjenking eller utlevering av alkoholholdig drikk gruppe 3 må ikke skje til noen som er under 20 år. Salg, skjenking eller utlevering av alkoholsvak drikk og alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 må ikke skje til noen som er under 18 år.

Alle under 25 år skal framvise gyldig legitimasjon ved kjøp av alkohol. Alle som kjøper alkohol, må kunne framvise gyldig legitimasjon ved spørsmål.

Dersom gyldig legitimasjon ikke kan fremlegges, skal alkoholkjøp nektes.

Dersom flere kjøper alkohol sammen skal alle vise legitimasjon som dokumenterer lovlig alder for alkoholkjøp.

Den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk gruppe 3, må ha fylt 20 år, og den som selger, utleverer eller skjenker alkoholsvak drikk og alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2, må ha fylt 18 år. Dette gjelder likevel ikke ved salg av alkoholsvak drikk når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget.

3.6 Bevillingsperiode

Kommunal bevilling til salg av alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3 kan gis for 4 år av gangen, og med opphør senest 30. september året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

Kommunal bevilling til skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og kan gis for perioder inntil 4 år, og med opphør senest 30. september året etter at nytt kommunestyre tiltrer

Slike bevillinger kan og gis for en bestemt del av året, og for en enkelt bestemt anledning.

3.7 Bevilling for salg og skjenking

Bevilling for salg og skjenking gis av Tromsø kommune med mindre det gis statlig bevilling.

Før kommunestyret avgjør søknaden, skal det innhentes uttalelse fra sosialtjenesten og politiet. Det kan også innhentes uttalelse fra skatte- og avgiftsmyndighetene.

Tromsø kommunen kan pålegge søkeren å dokumentere de opplysninger som er nødvendige for å kunne ta stilling til om kravene i alkoholloven er oppfylt.

3.8 Kommunal skjønnsutøvelse

Ved vurderingen av om bevilling bør gis, kan Tromsø kommune blant annet legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig. Det kan også legges vekt på om bevillingssøker og personer som nevnt i alkoholloven er egnet til å ha bevilling.

Tromsø kommune skal ha en seriøs salgs-, servering- og skjenkenæring og bekjempe økonomisk kriminalitet i utelivet. Som et ledd i dette stilles det krav om at lover og bestemmelser om økonomi, allmenngjort minstelønn blir fulgt. Dersom det framkommer mistanke om at søker ikke tilfredsstiller disse kravene, skal Arbeidstilsynet varsles.

3.9 Krav tilandel

Bevillingshaver og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må ha utvist uklanderligandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, samt skatte- og avgifts- og regnskapslovgivningen.

3.10 Styrer og stedfortreder

For hver salgs- og skjenkebevilling skal det være to personer som har ansvaret for at håndteringa av alkohol skjer etter gjeldende regelverket. Styrer og stedfortreder skal være fast ansatt på stedet eller arbeide i virksomheten i kraft av eierstilling. Som styrer kan bare utpekes den som har styringsrett over salg eller skjenking, herunder ansvar for å føre tilsyn med utøvelsen av bevillingen. I styrers fravær påhviler styrers plikter stedfortreder.

Styrer og stedfortreder må være over 20 år og ha dokumentert kunnskap om alkoholloven og bestemmelser gitt i samsvar med den. Videre må de ha deltatt i kurset ansvarlig vertskap. Styrer og stedfortreder må ha utvist uklanderligandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål.

Styrer og stedfortreder må gjennomføre ansvarlig vertskapskurs innen 6 måneder etter utstedt bevilling. Dette må kunne dokumenteres ved kontroll gjennom at kursbevis oppbevares tilgjengelig i IK-perm.

3.11 Kontroll og prikkbelastninger

Saksbehandler fatter enkeltvedtak om tildeling av prikker ved brudd på alkoholloven. Bevillingshaver skal i forbindelse med vedtaket orienteres om mulige konsekvenser ved ytterligere prikktildelinger. Vedtak kan påklages etter forvaltningslovens regler. Der klageretten ikke benyttes, kan tildelingen av prikker likevel påklages i forbindelse med klage på senere vedtak om inndragning hvor tildelingen av prikker inngår som grunnlag. Kommunen bør iverksette vedtak om inndragning innen fire uker etter vedtakelsesdato.

Sanksjoner iverksettes i samsvar med gitte retningslinjer om prikkbelastningsordning for salgs- og skjenkebevillinger jf. alkoholloven og alkoholforskriften.

Myndighet til å tildele prikker, samt gi administrativ advarsel i henhold til gjeldende regelverk, tilligger den som Tromsø kommune delegerer dette til. Der det foreligger grunnlag for prikktildeling, skal kommunen sende ut forhåndsvarsel om tildeling av prikker, jf. forvaltningsloven. Etter mottatt vedtak på prikktildeling, kan vedtaket påklages innen 3 uker. Tromsø kommune har fullmakt til å fatte enkeltvedtak om inndragning av salgs- og skjenkebevilling. Et slikt vedtak kan påklages til Fylkesmannen i Troms.

Tromsø kommune kan ha behov for å reagere også overfor aktører (f.eks. lag og foreninger) som arrangerer en eller noen få tilstelninger i året med skjenking av alkoholdig drikke. (Åpent arrangement / lukket selskap) Ved alvorlige overtredelse av alkohollovens bestemmelser skal det i slike tilfeller reageres med en karantenetid på minimum 3 måneder allerede ved første gangs overtredelse, med mindre særlige grunner taler for en kortere karanteneperiode, jf. alkoholloven. Ved gjentatte overtredelser skjerpes reaksjonen ytterligere til et år, for deretter å medføre karantene for den resterende del av bevillingsperioden. Vedtak om karantene er et enkeltvedtak.

3.12 Inndragning av skjenkebevilling

Dersom tildeling av prikker danner grunnlag for inndragning, skal kommunen sende ut forhåndsvarsel om inndragning av bevillingen, jf. forvaltningsloven.

Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal Tromsø kommune inndra bevillingen for et tidsrom på én uke. Ved beregning av toårsperioden skal overtredelsestidspunktene legges til grunn.

Toårsperioden gjelder uavhengig av om bevillingen er fornyet i løpet av perioden. Ved overdragelse begynner ny periode på overdragelsestidspunktet, jf. alkoholloven.

Dersom det foreligger svært skjerpende omstendigheter, kan kommunen tildele flere prikker for en overtredelse enn det som følger av alkoholforskriften. Tromsø kommune kan ved svært skjerpende omstendigheter også øke lengden på inndragningen utover det som følger av alkoholforskriften, i de alvorligste tilfellene for resten av bevillingsperioden. Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt brudd.

Ved oppsummering av prikkbelastninger er det overtredelser i løpet av de siste 24 måneder forut for den siste hendelsen som legges til grunn. Etter en inndragningsperiode starter bevillingshaver på nytt uten prikkbelastning.

Bevillingshavers tidligere praktisering av bevillingen kan imidlertid få betydning ved søknad om fornyelse av bevillingen. Dersom samme forhold medfører brudd på flere paragrafer i alkoholloven samtidig, belastes alle overtredelser med prikker, men likevel slik at den alvorligste overtredelsen teller mest ved vurdering av sanksjonsnivå.

4. Serveringsbevillinger

4.1 Krav til serveringsbevilling

I henhold til serveringsloven skal alle steder som selger mat der forholdene ligger til rette for fortæring på stedet ha serveringsbevilling.

Serveringsbevilling gjelder for det driftskonseptet som er oppgitt i søknaden og godkjent. Ved endring av konsept må man så snart som mulig varsle kommunen.

Alle som produserer, selger og serverer mat må registrere seg hos Mattilsynet.

4.2 Matvogner

Gatekjøkken og mobile matvogner o.l. må ha serveringsbevilling i Tromsø kommune.

4.3 Uteservering se kapittel 7

4.4 Daglig leder og etablererprøve

Serveringsstedets daglige leder må ha bestått etablererprøve. Hensikten med prøven er å gi daglig leder grunnleggende kunnskap om lovgivning som er av betydning for driften av et serveringssted.

Ved skifte av daglig leder må man så snart som mulig varsle kommunen, man vil få en rimelig frist til å ansette en ny person som har bestått etablererprøven.

5. Salgsbevillinger for alkoholholdig drikk opp til 4,7 vol %

5.1 Tildeling av bevilling

Salgsbevillinger kan bare tildeles dagligvareforretninger og spesialforretninger. Som dagligvareforretning menes forretninger som i hovedsak omsetter alminnelige dagligvarer som matvarer og andre husholdningsprodukter. Det er omsetningen av vareslagene som er avgjørende for hvorvidt stedet regnes som en dagligvarebutikk eller som en kiosk. Vareutvalget i hyllene er ikke tilstrekkelig.

Salgsbevilling for brennevin, vin og sterkøl kan kun gis til AS Vinmonopolet.

5.2 Salgstidens slutt

Bevillingspliktig øl/ rusbus skal ikke være mulig å kjøpe etter salgstidens slutt, jf. forskrift om salgs- og skjenketider for Tromsø kommune. Salgsstedene må selv sørge for metoder for å påse at dette overholdes for eksempel at øl/ rusbus ikke går igjennom kassen etter salgslutt, tildekkes etc.

5.3 Utlevering av alkohol i selvbetjente løsninger

Forbudet mot salg og utlevering av alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket kan ikke ivaretas ved at det alene benyttes ubemannede tekniske løsninger i betalingssituasjonen der gjennomføring av salget skjer. Forbudet innebærer med andre ord at bevillingshaver eller dens ansatte må foreta en konkret vurdering av hvorvidt kunden det selges alkohol til er åpenbart påvirket av rusmidler, og om personen er over 18 år.

5.4 Forbud mot slag av alkohol i ubetjente butikker

Tromsø kommune gir ikke salgsbevilling til ubetjente butikker. Forbudet mot salg og utlevering av alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket kan ikke ivaretas ved at det alene benyttes ubemannede tekniske løsninger i betalingssituasjonen der gjennomføring av salget skjer.

5.5 Nettsalg

Det følger av alkoholloven at det kan gis salgsbevilling til nettsalg. I Tromsø kommune behandles nettsalg som et tillegg til en eksisterende salgsbevilling. Det fordrer at en ordinær salgsbevilling må være på plass før nettsalgsbevilling kan gis. En salgsbevilling gis for et bestemt lokale. Skal en bedrift kun drive med nettsalg må de ha et lokale/ lager i Tromsø kommune som varene leveres fra.

Nettsalgsbevilling krever en nettbutikk, eller en butikk i for eksempel vipps. Utlevering av varene må skje innenfor de åpningstider som gjelder for bevillingen, noe som gjelder uavhengig av om varene utleveres i butikk, er bestilt over internett eller blir kjørt hjem til kunden.

Før utlevering av alkoholholdig drikk kan skje må ansatte i overleverings situasjon foreta en konkret vurdering av hvorvidt kunden det selges alkohol til er over 18 år, og om personen er åpenbart påvirket av rusmidler.

Tromsø kommune gir salgsbevilling for nettsalg til følgende konsepter:

- Hjemkjøring av dagligvarer som inkluderer alkoholholdig drikk.
- Hjemkjøring av alkoholholdig drikk bestilt fra øl utsalg/ spesialforretning.

5.6 Styrer og stedfortreder

For hver salgsbevilling skal det være styrer og stedfortreder som har ansvaret for at håndteringen av alkohol skjer etter regelverket. Styrer og stedfortreder må ha kunnskapsprøve i alkohol knyttet opp mot salg.

6. Skjenkebevillinger

6.1 Tildeling av skjenkebevilling

Skjenkebevilling kan gis til konsepter som har en naturlig sammenheng med bruk av alkohol, som for eksempel serveringssteder, utesteder og kulturarrangementer

Det settes krav at skjenkestedet skal ha gratis vann lett tilgjengelig for gjester.

Ved vurdering om bevilling bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på antallet skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe og trafikk- og ordensmessige forhold, nærings- og kulturpolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig.

Før søknaden avgjøres skal det innhentes uttalelse fra sosialtjeneste og politi. Det kan også innhentes uttalelse fra skatte- og avgiftsmyndighetene, Mattilsynet og Arbeidstilsynet.

Skjenkebevillingen gjelder for det driftskonsept som er oppgitt i søknaden og som er godkjent. Ved endring av konsept må man så snart som mulig varsle kommunen.

Det gis som hovedregel ikke skjenkebevilling:

- Til steder der pengeautomatspill er på eller i tilknytning til et skjenkested.
- For utøvelse ved gatekjøkken/ matvogn eller ved servering av «fast-food», kebab eller lignende serveringssteder inkludert mobile salgsvogner.
- Til idrettsarrangementer og arrangementer rettet mot barn og ungdom under 18 år.
- Til steder med aktivitet som retter seg mot barn og unge.
- Til steder som har stripping, toppløs-servering og lignende som del av underholdningstilbudet/driftskonsept
- Til én-prosents MC-klubber, klubber som sympatiserer med disse klubbene (prospects og hangarounds), i lokaler som disponeres av slike klubber eller til arrangementer i slike klubbers regi uansett hvilket sted arrangementet skal avholdes.

Det gis ikke fast skjenkebevilling til steder som er:

- innrettet mot motortrafikanter eks veikroer
- i/ tett ved (kommunale/fylkeskommunale) undervisningsbygglokalisert
- i/ tett ved alkoholfrie fritidstilbud lokalisert
- i/ tett ved lokaler for idretts- og mosjonsbygg

Slike steder kan gis skjenkebevilling til deltakere i sluttet selskap, med mindre det er i strid med særskilt lov- og regelverk, for eksempel opplæringsloven.

Rene spa og velværesenter kan gis skjenkebevilling, etter en individuell vurdering

6.2 Alkoholfrie soner

Tromsø kommune har alkoholfrie soner hvor det i utgangspunktet ikke blir gitt tillatelser til skjenking av alkohol. Alkoholfrie soner etableres i alle store byrom og parker, for eksempel Stortorget, Strandtorget, Telegrafbukta, Kongeparken osv., og i publikumsarealer som er åpne for allmennheten på idrettsarenaer. Unntatt fra denne regel er tillatelse til skjenking av alkohol i forbindelse med større kulturarrangement og by omfattende folkefester.

Unntatt fra denne regel er tillatelse til skjenking av alkohol i forbindelse med større kulturarrangement og by omfattende folkefester. Hver enkelt søknad vurderes særskilt

Det kan søkes om skjenkebevilling (gr. 1 og 2) for et avgrenset område under store fotballarrangement (ikke tribune). Dette gjelder de to øverste nivå i norsk liga og internasjonale kamper. Skjenkebevilling gis i tidsrom 1 time før og 1 time etter tidsrommet kampen spilles i.

Flerbruksbygg som i hovedsak har aktivitet rettet mot barn og unge skal være alkoholfrie. Det avgjørende er om bygget kjennetegnes av å være en tilgjengelig flerbruksarena og et sted som brukes av alle aldersgrupper. Dette i motsetning til de typiske kulturtiltakene som har et tilbud rettet mot voksne.

Dersom det er klart avskilte serverings- eller konferanseområder, kan det etter en individuell vurdering bevilling gis til disse.

Unntak: det kan gis skjenkebevilling til slike steder etter ordinær stengetid..

6.3 Blandingskonsept

For spisesteder som har mer enn et konsept i lokalet, skal matservering være hovedkonseptet for at det kan tildeles skjenkebevilling.

For skjenkesteder som har mer enn et konsept i lokalet, skal skjenking være hovedkonseptet.

6.4 Under 18 års arrangement

Skjenkebevilling gis ikke til arrangører som vil arrangere konserter/ tilstelninger eller skolefester spesielt rettet mot ungdom under 18 år, slike arrangement skal være alkoholfri.

For steder som allerede har skjenkebevilling, og skal la u18 være til stede på arrangement (f.eks. konserter) må ha et eget areal som er avgrenset fra skjenkearealet.

6.5 Hotellresepsjon og minibarer på hotellrom

Skjenkebevilling kan tildeles hoteller som har resepsjonstjenester.

Det gis skjenkebevilling for alkoholgruppe 1 og 2 til minibarer på hotellrom.

6.6 Skjenkebevilling i selskapslokaler

Med «selskapslokaler» menes lokaler der sluttete selskaper avholdes. Dersom lokalet er åpent for alminnelig publikum, må det sluttete selskap holdes fysisk adskilt fra de øvrige deler av lokalet hvor det ikke er sluttet selskap. Med dette menes at det sluttete selskapet må holdes i et eget rom på skjenkestedet. Avskjerming i form av planter eller andre provisoriske løsninger aksepteres ikke. Likevel er det slik at det kan være flere sluttete selskap i samme lokale.

6.7 Skjenkebevilling til serveringssteder som ligger i kjøpesenter

Det kan gis skjenkebevilling for alkoholgruppe 1, 2 og 3 til spisesteder som er lokalisert i kjøpesenter. Spisestedene skal ha sitteplasser til gjestene og matservering skal være hovedkonseptet.

Med kjøpesenter menes samling av butikker på ett sted som markedsføres som en enhet under et eget navn. Butikkene i et kjøpesenter er som oftest lokalisert i én bygning, eller i flere sammenbygde bygninger.

For serveringsplasser som ligger som øyer/ fellesareal i kjøpesenter/butikkssenter, gis det ikke skjenkebevilling.

Serveringssteder med skjenkebevilling skal som hovedregel ha egen utvendig inngang.

Om kjøpesenteret har mulighet til å samlokalisere alle spisesteder som ønsker å skjenke alkohol i en egen del av senteret og disse har mulighet til å ha egen felles inn- og utgang (som ikke er hovedinngang), kan det vurderes særskilt om det er en løsning som vil være tilfredsstillende.

6.8 Skjenkebevilling til båter/skip

Båter/skip kan tildeles skjenkebevilling for alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3 (øl, vin og brennevin). Skjenking ved kai er kun tillatt ved den kaiplass som er spesifisert i bevillingsvedtaket.

Uteservering gjelder kun på dekk.

Gjelder innenfor Tromsø kommune sine grenser.

6.9 Kommunale institusjoner

Skjenkebevilling i kommunale institusjoner (bo- og servicesenter mv.) kan gis etter konkret vurdering og for godkjente lokaler (kafeteria, selskapslokaler mv.).

I institusjoner eller boliger med heldøgns omsorgstjeneste kan det serveres alkohol uten bevilling til egne beboere og deres gjester. Dette gjelder enten institusjonen er privat eller offentlig. Servering av alkohol mot vederlag krever skjenkebevilling, dette selv om det kun skjenkes til egne beboere.

6.10 Styrer og stedfortreder

For hver skjenkebevilling skal det være to personer som har ansvaret for at håndteringen av alkohol skjer etter regelverket. Styrer og stedfortreder må ha godkjent kunnskapsprøve i alkohol knyttet opp mot skjenking.

Styrer og stedfortreder må gjennomføre ansvarlig vertskapskurs innen 6 måneder etter utstedt bevilling. Dette må kunne dokumenteres ved kontroll gjennom at kursbevis oppbevares tilgjengelig i IK-perm

6.11 Ambulerende bevilling og enkelt anledning

Det kan gis skjenkebevilling for en enkelt anledning til et åpent arrangement eller et lukket arrangement etter alkoholloven. Det må også være i tråd med føringene i denne planen, og ikke er i strid med særskilt lov- og regelverk, for eksempel opplæringsloven.

Det finnes ulike typer skjenkebevilling for enkeltanledninger:

- Bevilling for åpent arrangement - skjenkebevilling enkeltanledning
- Bevilling for lukket arrangement - ambulerende skjenkebevilling
- Utvidelse av eksisterende bevilling for en enkeltanledning
- Bevilling for en bestemt del av året

Ambulerende skjenkebevilling - lukket arrangement

- Ambulerende skjenkebevilling gis til mindre lukkede arrangementer der man på forhånd vet hvem som kommer. Eksempler er private jubileum, bryllup og mindre jobbfester.
- Man trenger ikke bevilling for private selskaper der man har med alkoholen selv, hvis den som leier ut lokalet ikke har noe med mat og/eller drikke å gjøre, eller serveringen.
- Man trenger ikke søke bevilling hvis ansatte benytter arbeidsgivers lokaler til arrangementet.

Skal man selge alkoholen, må man alltid søke om bevilling. Hvis man bestiller mat og drikke via utleier eller utleiers påkrevde cateringselskap, må man også søke ambulerende bevilling.

Arrangementer som ikke oppfyller lovens krav til sluttet selskap, er for eksempel:

- Vanlige medlemsmøter i en forening
- Sammenkomster for idrettslag, klubber, organisasjoner o.l
- Studentfester, russearrangementer
- Kundekvelder, mat- og vin-kurs, kunstutstillinger og VIP-arrangementer
- Arrangementer som har begrenset tilgang, men hvor det ikke foreligger nødvendig tilknytning til den/de som inviterer

Det understrekes at listen ikke er uttømmende.

Skjenkebevilling for en enkeltanledning - åpent arrangement

- Den som skal ha et arrangement for en dag eller en kortere periode, som er åpent for publikum eller hvor publikum kan melde seg på, og hvor det skal skjenkes alkohol, må søke om skjenkebevilling for arrangementet. Eksempel er konsert, dans, festival, kundekveld, pubkveld, forestilling, russefest og lignende som er åpne for publikum.

Hvis lokalet allerede har skjenkebevilling må skjenkingen skje i regi av bevillingshaver, dvs. at det ikke kan gis bevilling til det enkelte arrangement, og medbrakt er ikke tillatt.

Hvilke krav må du oppfylle for å søke om ambulerende eller enkelt anledning?

- Bevillingssøker må være fylt 20 år.
- Du må oppgi en person som skal være ansvarlig for skjenkingen. Skjenkeansvarlig må være fylt 20 år.

6.12 Utvidelse av ordinær skjenkebevilling for en enkelt anledning

Utvidet bevilling for en enkeltanledning kan gis til alle typer arrangement ved et sted som allerede har en alminnelig skjenkebevilling.

Alminnelig bevilling kan for en enkelt anledning utvides til å gjelde for:

- et tilleggslokale eller utendørs i umiddelbar nærhet til serveringsstedet
- drikke med høyere alkoholprosent enn stedet i utgangspunktet har bevilling for utvidet åpnings- og skjenketid

Det kan også gis skjenkebevilling for et enkelt åpent arrangement i lokaler som ikke er rene serverings- og skjenkesteder når arrangementet er en del av et større, overordnet arrangement, og det er sammenheng mellom arrangementets art og skjenkingen. Det kan ikke være et rent salgsarrangement, og virksomheten eller arrangementet kan ikke være rettet mot barn og unge. Eksempler på slike lokaler er butikker og showroms.

6.13 Utendørsfestivaler

For festivaler som arrangeres utendørs gis det som hovedregel skjenketid til 23.00 søndag – fredag, og til 24.00 på lørdag. For de som søker om skjenking til kl. 24.00 på fredager foretas det en særskilt vurdering med tanke på blant annet beliggenhet.

Tromsø kommune anbefaler at arrangør setter seg inn i veileder for musikkanlegg og helse ⁵

7. Tillatelse til uteservering gjelder for serverings- og skjenkesteder

7.1 Bruk av uteservering

Det kan gis skjenkebevilling til uteserveringer for alle alkoholgrupper.

Det er ikke tillatt med musikk eller underholdning ved bruk av elektrisk anlegg/høytaler på uteserveringen etter kl. 22.00, likevel kan lav bakgrunnsmusikk tillates dersom den ikke er til sjenanse for omgivelsene. Musikk eller underholdning må ikke være slik at det er til vesentlig sjenanse eller ulempe for dem som bor eller oppholder seg ved området hvor uteserveringen foregår.

For serverings- og skjenkesteder som er lokalisert i boligområder må uteserveringen avsluttes innen klokka 23.00.

For serverings- og skjenkesteder som er lokalisert i sentrumssonen kan uteservering benyttes etter klokka 23.00 så lenge det ikke er til vesentlig sjenanse eller ulempe for beboere eller for omgivelsene rundt.

7.2 Fremkommelighet og uteservering

Fremkommeligheten og de trafikale forhold skal være gode etter etablering av uteserveringen. Avstand til fri ferdsel avgjøres etter en konkret vurdering, og den skal være minimum 3 meter. Menyskilt, navneskilt, blomsterkasser og andre innretninger i forbindelse med uteserveringen skal ikke plasseres utenfor serveringsarealets avgrensing.

7.3 Areal

Tillatelsene til uteservering gjelder for det areal som er oppgitt i vedtaket. Tillatelsen gjelder det driftskonsept som er oppgitt i søknaden.

Skjenkearealet på uteserveringen må være klart avgrenset mot det arealet som ikke er skjenkeareal. Følgende avgrensinger godtas:

Metallgjerder i lengre seksjoner som ikke er grunnfaste i kombinasjon med tøy eller tau, eller andre løsninger som sikrer behovet for avgrensing og flyttbarhet. Avgrensing på offentlig grunn skal fjernes når de ikke er i bruk.

7.4 Før uteservering kan åpne

Før tillatelsen til uteservering gis må det søkes Tromsø kommune om tillatelse, følgende vedlegg må leveres:

1. at søker har lovlig adgang til å benytte arealet til uteservering, kopi av leiekontrakt, eller bekreftelse på at arealet ligger på egen grunn
2. at tiltak som er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven er godkjent av bygningsmyndigheten

8. Ansvarlig alkoholhåndtering

For å øke kompetansen hos ansatte i salgs- og skjenkebransjen tilbyr Tromsø kommune kurs i ansvarlig vertskap. Kursene gir kunnskap om blant annet alkoholoven og alkoholhåndtering, overstadig beruselse, konflikthåndtering og generelt innhold om bransjenormer.

Som et ledd i å øke kompetansen i bransjen ønsker Tromsø kommune at alle ansatte som arbeider med alkohol skal gjennomføre ansvarlig vertskapskurs. Kursene kan tas i regi av Tromsø kommune eller digitalt hos Helsedirektoratet.

Styrer og stedfortreder må gjennomføre kurset i regi av Tromsø kommune

Ved store festivaler ønsker Tromsø kommune at baransvarlige gjennomfører ansvarligvertskapskurs.

⁵ Veileder for musikkanlegg og helse

9. Tobakksbevillinger

9.1 Registrerings plikt

Alle som ønsker å selge tobakk og/ eller tobakkssurrogater må registrere seg i Tobakkssalgsregisteret hos Helsedirektoratet. Det er virksomheten som er juridisk ansvarlig for salgsstedet som er registreringspliktig. Dersom virksomheten har flere salgssteder, skal hvert enkelt salgssted registreres. Registrerings- og tilsynsordningen for salg av tobakksvarer og tobakkssurrogater skal bedre salgsstedenes overholdelse av tobakksskadeloven og særlig hindre salg av tobakksvarer og tobakkssurrogater til mindreårige, ifølge tobakksskadeloven kapittel 2.

Tromsø kommune fører tilsyn med alle som er registrert.

Salgssteder/detaljister plikter å etablere en internkontroll jf. tobakksskadeloven. Internkontrollen skal være tilpasset det enkelte salgsstedet og blant annet å bidra til at de ansatte har tilstrekkelig kunnskap om regelverket.

9.2 Utlevering av tobakk i selvbetjente løsninger

Utlevering av tobakk i selvbetjente løsninger med registrert fingeravtrykk anses som en godkjent måte å sjekke alder på ved salg av tobakk og tobakkssurrogater.

Har ikke salgsstedet en slik løsning må det foretas en konkret fysisk vurdering av alder.

10. Kontroll med salgs- og skjenkesteder samt steder som selger tobakk

10.1 Kontroll med salgssteder

Kontroll av salgsstedene skal utføres av en eller to personer. Kontrollene vil kunne skje på alle ukedager.

Kontroll av salgssteder skal blant annet omfatte:

- salg til åpenbart påvirket person
- aldersgrensebestemmelsene for kunder som kjøper alkohol
- aldersbestemmelsene for betjening som selger alkoholholdig drikk
- aldersbestemmelsene for betjening som selger tobakk
- om salgsstedet overholder reklameforbudet
- overholdelse av salgstider

10.2 Kontroll med skjenkesteder

Skjenkekontroller skal utføres av to personer. Variasjon i kontrollarbeidet vil bli vektlagt. Spisesteder med lav alkoholomsetning vil i stor grad få åpen kontroll. Steder med høy alkoholomsetning, 18- års aldersgrense og med skjenketid ut over kl. 02.00 vil få anonyme kontroller. Kontrollene vil kunne skje på alle ukedager med hovedvekt på fredager og lørdager.

Kontroll av skjenkesteder skal bl.a. omfatte:

- skjenking til åpenbart påvirket person
- aldersgrensebestemmelsene for kunder som kjøper alkohol gruppe 1, 2 og 3
- aldersbestemmelsene for betjening som selger alkoholholdig drikk gruppe 1,2 og 3
- overholdelse av skjenketider
- overholdelse av konsumtid
- generell orden i lokalet, på uteservering og i kø

Dersom det ved kontroll er grunn til å tro at det foreligger brudd på kravet om politigodkjente dørvakter, skal dette meldes til politiet.

10.3 Internkontrollpermen

For salgs- og skjenkesteder skal internkontrollpermen inneholde følgende:

1. Lovverk
 - Bevillingsvedtak
 - Alkoholoven
 - Alkoholforskriften

- Tromsø kommune sin alkoholpolitiske handlingsplan, Retningslinjer for servering-, tobakk og alkoholhåndtering i bevillingsperioden 2020-2028 med forskrift om salgs-, skjenke- og åpningstider Tromsø kommune,
2. Oversikt over virksomheten
 - Organisasjonskart
 - Kontaktinfo til daglig leder (e-post adresse og telefonnummer)
 - Tegning over skjenkeareal, inne og eventuelt uteservering
 3. Kunnskap
 - Diplom for bestått kunnskapsprøve i alkoholloven for styrer og stedfortreder
 - Ansvarlig vertskapskurs for styrer og stedfortreder
 - Ansvarlig vertskapskurs for ansatte
 4. Rutiner for overholdelse av krav i lov, forskrift og kommunens alkoholpolitiske handlingsplan
 - Opplæring av de ansatte, hva/hvordan. De ansatte skal signere for gjennomgått opplæring
 - Rutiner og instruksjoner
 - Internkurs skal dokumenteres
 - Avviksskjema
 5. Systematisk og regelmessig gjennomgang av internkontrollpermen
 - Veileder til god internkontroll fra Helsedirektoratet⁶
 - Sjekkliste for interngjennomgang, hva og hvordan skal denne gjennomføres
 - Oppdatering av lovverk
 - Dokumentasjon på at gjennomgang er foretatt, og resultater av gjennomgang

10.4 Kontroll med tobakksbevilling

Kontroll av steder som selger tobakk og tobakkssurrogater skal bl.a. omfatte

- aldersgrensebestemmelsene for kunder og for betjening som selger
- om varer er lovlig anskaffet
- at stedet har internkontroll
- at stedet overholder reklameforbudet

11. Prikkbelastning håndheves etter Alkoholforskriften

Saksbehandler fattet enkeltvedtak om tildeling av prikker. Bevillingshaver skal i forbindelse med vedtaket orienteres om mulige konsekvenser ved ytterligere prikktildelinger. Vedtak etter annet ledd kan påklages etter forvaltningslovens regler. Der klageretten ikke benyttes, kan tildelingen av prikker likevel påklages i forbindelse med klage på senere vedtak om inndragning hvor tildelingen av prikker inngår som grunnlag. Kommunen bør iverksette vedtak om inndragning innen fire uker etter vedtakelsesdato.

Sanksjoner iverksettes i samsvar med gitte retningslinjer om prikkbelastningsordning for salgs- og skjenkebevillinger jf. alkoholloven og alkoholforskriftene.

Myndighet til å tildele prikker, samt gi administrativ advarsel i henhold til gjeldende regelverk, tilligger den Tromsø kommune delegerer dette til. Der det foreligger grunnlag for prikktildeling, skal kommunen sende ut forhåndsvarsel om tildeling av prikker, jf. forvaltningsloven. Etter mottatt vedtak på prikktildeling kan vedtaket påklages innen 3 uker. Tromsø kommune har fullmakt til å fatte enkeltvedtak om inndragning av salgs- og skjenkebevilling. Et slikt vedtak kan påklages til Fylkesmannen i Troms og Finnmark.

11.1 Kontroll av åpent arrangement/ lukket selskap.

Tromsø kommune kan ha behov for å reagere også overfor aktører (for eksempel lag og foreninger) som arrangerer en eller noen få tilstelninger i året med skjenking av alkoholholdig drikke. Ved alvorlige overtredelse av alkohollovens bestemmelser skal det i slike tilfeller reageres med en karantenetid på minimum 3 måneder allerede ved første gangs overtredelse, med mindre særlige grunner taler for en kortere karanteneperiode. Jf. alkoholloven. Ved gjentatte overtredelser skjerpes reaksjonen ytterligere

⁶ Guide til god internkontroll etter alkoholloven

til et år, for deretter å medføre karantene for den resterende del av bevillingsperioden. Vedtak om karantene er et enkeltvedtak.

12. Inndragning av bevilling

Dersom tildeling av prikker danner grunnlag for inndragning, skal kommunen sende ut forhåndsvarsel om inndragning av bevillingen, jf. forvaltningsloven.

Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal Tromsø kommune inndra bevillingen for minimum en uke. Ved beregning av toårsperioden skal overtredelsestidspunktene legges til grunn.

Toårsperioden gjelder uavhengig av om bevillingen er fornyet i løpet av perioden. Ved overdragelse begynner ny periode på overdragelsestidspunktet, jf. alkoholloven.

Dersom det foreligger svært skjerpende omstendigheter, kan kommunen tildele flere prikker for en overtredelse enn det som følger av alkoholforskriften. Tromsø kommune kan ved svært skjerpende omstendigheter også øke lengden på inndragningen utover det som følger av alkoholforskriften, i de alvorligste tilfellene for resten av bevillingsperioden. Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt brudd.

Ved oppsummering av prikkbelastninger er det overtredelser i løpet av de siste 24 måneder forut for den siste hendelsen som legges til grunn. Etter en inndragningsperiode starter bevillingshaver på nytt uten prikkbelastning.

Bevillingshavers tidligere praktisering av bevillingen kan imidlertid få betydning ved søknad om fornyelse av bevillingen. Dersom samme forhold medfører brudd på flere paragrafer i alkoholloven samtidig, belastes alle overtredelser med prikker, men likevel slik at den alvorligste overtredelsen teller mest ved vurdering av sanksjonsnivå.

13. Bevillingsperioden

Tildelingene av bevilling for alkoholholdige drikkevarer gjelder frem til 30.09.2028, dersom ikke annet er fastsatt i enkeltvedtak, eller bevillingen av andre grunner er falt bort.

14. Forskrift om salgs-, skjenke og åpningstider Tromsø kommune

§ 1. Salgstid for alkoholholdig drikk (gruppe 1)

1. Salg og utlevering av øl og rusbrus (gruppe 1) kan skje fra kl. 08.00–20.00 på hverdager og dagen før Kristi himmelfartsdag.
2. Salg og utlevering av øl og rusbrus (gruppe 1) kan skje fra kl. 08.00–18.00 på dager før søndager- og helligdager.
På påske-, pinse-, jul- og nyttårsaften mellom kl. 08.00 og 15.00
3. Salg og utlevering av øl og rusbrus (gruppe 1) skal ikke skje på søndager og helligdager, 1. og 17. mai

§ 2. Skjenketid for alkoholholdig drikk

1. Skjenketiden for alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent, er på dagene fredag og lørdag fra kl. 09.00 til 03.00. Andre dager er skjenketiden fra kl. 09.00 til kl. 01.30.
2. Skjenketiden for alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer, er på dagene fredag og lørdag fra kl. 13.00 til 03.00. Andre dager er skjenketiden fra kl. 13.00 til kl. 01.30.
3. På dager før hellig- og offentlige høytidsdager er skjenketiden for alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent fra kl. 09.00 til kl. 03.00. Siste hellig- og offentlig høytidsdag før hverdag opphører skjenketiden kl. 01.30.
4. På dager før hellig- og offentlige høytidsdager er skjenketiden for alkoholholdig drikk med 22 volumprosent eller mer fra kl. 13.00 til kl. 03.00. Siste hellig- og offentlig høytidsdag før hverdag opphører skjenketiden kl. 01.30.
5. Unntak fra nr. 3. og 4. er 2.juledag (26.desember), da er skjenketiden for alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3 kl.03.00.

6. For Tromsø Lufthavn gjelder følgende:
For serveringssteder innenfor sikkerhetssonen gjelder følgende skjenketider:
Alkoholholdig drikk gruppe mindre enn 22 volumprosent kl. 06.00-03.00.
Alkoholholdig drikk gruppe med 22 volumprosent eller mere kl. 13.00-03.00.
7. Konsumtid av alkoholholdig drikk er 30 minutter etter salgsslutt.

§ 3. Åpningstider

1. Alminnelig åpningstid for serveringssteder (med eller uten skjenkebevilling) er åpningstiden på dagene fredag og lørdag fra kl. 06.00 til kl. 03.30. Andre dager er åpningstiden fra kl. 06.00 til 02.00. Unntaket er bensinstasjoner som kan ha døgnåpent.
For mobile matvogner i Tromsø sentrum er åpningstiden på dagene fredag og lørdag fra kl. 07.00 – 04.30
Andre dager er åpningstiden fra kl. 07.00 – 02.30
2. Åpningstiden for serveringssteder i boligområder er fra kl. 06.00 til kl. 01.00 alle dager. Uteserveringer i boligområder er fra kl. 07.00 til 23.00 alle dager. Tromsø kommune avgjør etter en konkret og individuell vurdering om serveringsstedet befinner seg i eller utenfor boligområde.
3. Åpningstid for matvogner er fra kl. 06.00 til kl. 04.30. Dette gjelder kun i sentrum
4. Når det foreligger særlige grunner, kan det gjøre unntak fra åpnings tidene fastsatt i nr. 1-3.

§ 4. Åpningstider under festivaler med deltakerantall over 10.000

1. Under festivaler med samlet deltakerantall over 10.000, kan det holdes åpent til kl. 03.30 f.o.m. første t.o.m. siste festivaldag.
2. Under festivaler med samlet deltakerantall over 10.000, er skjenketiden til kl. 03.00 f.o.m. første t.o.m. siste festivaldag.
3. Se Tromsø kommune sin hjemmeside for oversikt over hvilke festivaler dette gjelder.

§ 5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. oktober 2024.

Samtidig oppheves forskrift av 1. oktober 2020 om salgs-, skjenke- og åpningstider, Tromsø kommune, Troms.

15. Ikrafttredelse

Retningslinjer for serverings-, tobakk- og alkoholhåndtering i bevillingsperioden 2024 – 2028 trer i kraft 1. oktober 2024 og avløser dermed Retningslinjer for serverings-, tobakk- og alkoholhåndtering i bevillingsperioden 2020 – 2024.

16. Litteraturliste

Alkoholloven. (1990). Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (LOV-2021-05-07-34). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-02-27?q=alkoholloven>

Alkoholforskriften. (2005). Forskrift om omsetning av alkoholholdigdrick mv. (FOR-2024-02-02-187). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-06-08-538?q=alkoholforskriften>

Tromsø vil. Kommuneplanens samfunnsdel (2020-2032), Tromsø kommune. <https://tromso.kommune.no/document/409>

Folkehelseoversikt 2023 - <https://innsyn.tromso.kommune.no/motekalender>

Guide til god internkontroll etter alkoholloven. Helsedirektoratet. <https://www.helsedirektoratet.no/tema/alkohol/guide-til-god-internkontroll-etter-alkoholloven>